

Бажаємо дітям успіхів у новому шкільному році!

Катедральні Дзвони

№ 11(16)

September 9 вересня 2007

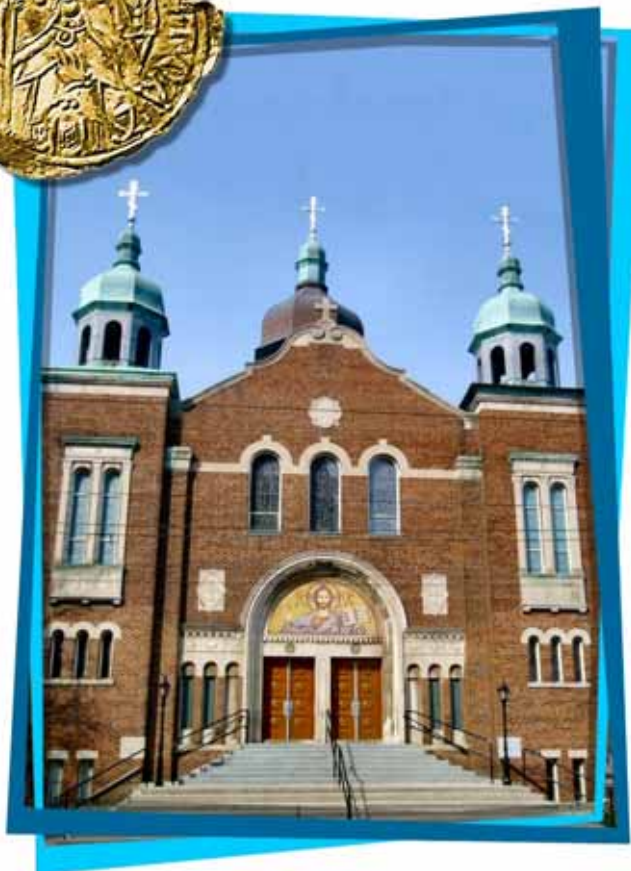
Cathedral
Bells

Українська
Православна
Катедра
Св. Володимира

St. Volodymyr
Ukrainian
Orthodox
Cathedral

400 Bathurst St.
Toronto, Ontario
M5T 2S6

Катедральні Дзвони

Виходять що два тижні

Cathedral Bells

Published biweekly

ISSN 1911-6926 (Print)

ISSN 1911-6934 (Online)

Saint Volodymyr Cathedral

= Published in Canada =

Editorial Staff

**Rt. Rev. Mitred Archbishop
Bohdan Sencio • Dean**

Theological & Devotional Materials
905-238-0132

Walter Chewchuk • President
Administration & Community Affairs

416-603-3224
office@stvolodymyr.ca

Wasył Sydorenko
Cultural & Educational Materials

416-604-1740
mail@htplus.net

Nadia Sydorenko
Layout & Technical Services

416-604-1740
mail@htplus.net

Wasył Pawluk
Printing & Office Support

416-603-3224
office@stvolodymyr.ca

Cathedral Office

406 Bathurst Street
Toronto, ON M5T 2S6
416-603-3224
416-603-1443 (fax)
office@stvolodymyr.ca

Thursday - Friday • 9 am - 5 pm
Saturday - Sunday • 9 am - 1 pm

Mission Statement

Cathedral Bells is a publication of the parish of Saint Volodymyr Ukrainian Orthodox Cathedral in Toronto, Canada (UOCC).

Its mandate is to enunciate the Orthodox Christian faith, to foster the mission of the Ukrainian Orthodox Church of Canada, to provide a forum for the discussion of issues important to the church and its members, to publish notices and reports of events in our community, and to encourage all of our readers to explore all available sources of Orthodox Christian information.

On the Cover

The cover features a photograph of the Saint Volodymyr Ukrainian Orthodox Cathedral in Toronto, Canada. Superimposed is a gold coin minted ca. 988-1015 by St. Volodymyr. On it is the image of the saint seated on his throne, sceptre in hand. To his left is the royal seal, the *tryzub*, a symbol associated today with Christianity in Ukraine. The other side of the coin features a classic Byzantine image of Jesus Christ.

Available online: www.stvolodymyr.ca

РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(8-го вересня за ст. ст.)

Мати Божа вчить нас християнської чесноти терпіння.

Дорогі браття й сестри у Христі!

Сьогодні ми святкуємо Різдво Пресвятої Богородиці. Від побожних батьків Іоакима й Анни, що бездітними дожили до глибокої старости, – народилася Препоблагословенна Донька, Діва Марія, що по волі Божій стала Матір'ю Спасителя нашого Ісуса Христа.

В апостольському читанні, положеному за церковним уставом на сьогоднішнє свято, як і взагалі майже на усі свята Богородиці, – оповідається добровільне приниження за нас Господа Нашого Ісуса Христа. Чому ж саме в свята Богородичні читається апостола, зміст якого оповідає про приниження за нас Господа?

А тому, браття, що життя Матері Божої дуже подібне до життя її Божественного Сина, бо було воно повне приниження, повне терпінь і страждань безмірних.

Прогляньмо з увагою послідовно життя Богородиці!

Пресвята Діва Марія походила з роду Давидового, з роду царського, але саме тому ще сильніше відчувала вона увесь тягар нужди, в якій опинився колись славний і багатий її рід.

По смерті своїх стареньких батьків Іоакима та Анни багато довелося зазнати їй горя та сирітської неволі. А пізніше, коли почула вона радісне благовіщення Архангела Гавриїла, то радість від цієї благої вісти не могла бути повною, бо праведний Іосиф, обручник її, не знаючи про тайну ангельського благовіщення, вагався і боровся з думками, чи не відпустити її тайно з дому свого. Відчуваючи ці турботи праведного Іосифа, Пресвята Діва Марія не відважується, однак, відкрити йому предвічну Божу таємницю – мовчить і терпить, аж доки ангел у сні не відкрив йому цю Божу таємницю: “Іосифе,

сину Давидів, не бійся прийняти Марію, жону твою, бо що зародилося у неї є від Духа Святого.” (Мф. 1, 20)

А коли прийшов час народження Сина Божого, то ні для неї, ні для її Божественного Сина не знайшлося в людей місця, де б голову їм прихилити. Не в царських палатах, навіть не в звичайній господі, не на шовках і оксамитах, а в холодному і брудному вертепі, на залишках соломи, повила Пречиста Христа-Бога: “До своїх прийшов і свої Його не прийняли.” (Ін. 1-11)

Коли ж потім, в храмі Єрусалимському, зустрів Богородицю праведний старець Симеон, то він, благословляючи Богомладенця, прорік Йому велику славу: “от лежить Цей на те, щоб падали і вставали многі у Ізраїлі” (Лк. 2, 34), а Богородиці провістив велике терпіння і муки: “І тобі самій пройде душу меч.” (Лк. 2, 35)

І дійсно вже скоро після цього пророцтва немало натерпілась Пречиста Діва Марія під час утечі з Божим Дитятком від переслідування безбожного Ірода до чужого і непривітного Єгипту: “щоб справдилося сказане Господом через Пророка,” що мовив: “з Єгипту визвав Я Сина Мого.” (Осія 11, 1 – Мф. 2, 15)

Зазнавши немало приниження в дитячих роках, Пречиста Діва Марія майже 30 років перебувала в домі бідного назаретського теслі. Сама виконувала усі найпростіші роботи і коли Син її виступив зі своєю Божественною Наукою, то чи ж не терпить і далі Богородиця, бачачи, як її Сина люди не розуміють, обмовляють, злословлять та шукають Його смерті.

А коли прийшла хвилина найстрашнішого випробування на Голгофі, то Божа Мати стоїть при хресті Сина свого.

За гріхи людей Христос добровільно терпить страшні муки, а разом з Сином великі муки і Мати Божа.

Годі уявити собі безмежність терпінь Богородиці!

В св. Євангелії записано так: “При хресті стояла Ма-

ти Його.” (Ін. 19, 25) Цими кількома словами багато сказано.

Господь воскрес, вознісся на небо, сів у славі праворуч Бога Отця, але для Божої Матері терпіння ще продовжуються. Вона бачить, як озлоблені іудеї ненавидять саме ім'я її улюбленого Сина, з якою жорстокістю переслідують Його ревних учнів та послідовників, вбиваючи св. Первомученика Архидиякона Стефана, св. Апостола Іакова – першого єпископа Єрусалимського.

Так ось ми побачили, браття-християни, що Пресвята Діва Марія багато витерпіла горя і страждань від бідности, сирітства, тяжкої праці, несправедливого переслідування та близько пізнала людське життя.

Тому то усі скорботні, сироти і вдовиці, матері безутішні, злобно оклеветані, злими людьми скривджені, правди ради з любої України вигнані – потіштесь!

Всі бо маємо теплу небесну Заступницю і молитовницю перед Престолом Царя Слави-Сина свого і Господа.

Небесна Мати відчуває усі наші щирі зітхання. Не одна сльоза, пролита перед її святим образом в щирій молитві, не пропадає марно.

О, хто, як не Мати Божа, хоче знести з землі усяке людське горе!

А коли бачимо, що скорботи наші продовжуються, то не зневірюємось, а терпеливо переносьмо їх, бо це Господь нас випробовує, гартує та, врешті, по слову св. Іоанна Золотоустого, прикрашує нас вінцем терпіння.

Прибігаймо ж усі в своїх скорботах з вірою, надією та любов'ю до Цариці Небесної нашої Єдиної Заступниці, яка завжди почує нас, допоможе нам та заступиться за нас перед Господом.

Прийми ж о, Пресвята Богородице, Заступнице наша, сердечні молитви дітей своїх та визволь нас від усяких бід і скорбот! Амінь.

Українська Православна Катедрa св. Володимира

КВАРТАЛЬНІ ЗБОРИ/QUARTERLY MEETING

неділя, 30 вересня 2007 р.

після Літургії та обіду.

Всіх запрошуємо. Також долучаємо анкету на членство в Катедральній Корпорації. Кожен член Катебри має право бути членом Корпорації. Просимо виповнити анкету й переслати або передати до нашої канцелярії до 30-го вересня. Всі членські права, котрі були до тепер, залишаються в Корпорації. Якщо ви вже виповнили анкету, ми вам дякуємо.

**QUARTERLY MEETING OF
ST. VOLODYMYR CATHEDRAL**

Sunday, September 30, 2007

following the Liturgy.

Lunch will be served prior to the meeting.

All are welcome. Attached is an application form for membership in the corporation of St. Volodymyr Cathedral. All members of the parish/congregation may become members of the Corporation. Please complete the form and return it to our office by September 30th. All membership rights and privileges of the parish/congregation will be maintained in the corporation. If you have already filled out a form please accept our thanks.

Програма/Agenda

1. Відкриття – Молитва • Opening – Prayer
2. Звіти • Reports
3. Запити і дискусія • Questions and discussion
4. Вибір членів Номінаційної Комісії • Election of members to the Nominations Committee
5. Представлення проекту і затвердження дизайну каплиці • Presentation of the Chapel design and project

9 вересня 2007

Катедральні Дзвони

6. Збірковий комітет • Chapel fundraising committee
7. Різне • Other business
8. Оголошення • Announcements
9. Закриття – Молитва/Closing prayer

Приїзд до Торонта Митрополита Адріана

Приятелі Київського Патріархату
Української Православної Церкви
під патронатом КУК
влаштовують бенкет.

Неділя, 9-го вересня 2007 р.

о 3:00 год. по полудні
145 Evans Ave., Toronto

Квитки у крамниці West Arka
2282 Bloor St. W., Toronto

Зустріч із **Митрополитом Адріаном**
і **святковий обід** при Катедрі Св. Володимира
неділя, 16-го вересня 2007 р.

Союз Українок Канади відділ Св. кн. Ольги

Місячні Збори • 23-го вересня 2007 р.

Перекуска, доповідь і збори

*«Гетьман Іван Мазепа й антикварії Батурина»
Др. Володимир Мезенцев*

Запрошуємо всіх членкинь та всіх прихожан нашої громади!

23 вересня 2007 року

після Служби Божої в залі під Катедрою
запрошуємо всіх членів нашої Катебри,
прихожан і гостей
на доповідь з прозірками
Др-а Володимира Мезенцева –
гостя-професора слав'янської історії в
Торонтонському Університеті і спеціаліста з
української історії, археології і мистецтва

**ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА
І АНТИКВАРІЇ БАТУРИНА**

Смачну перекуску перед доповіддю
приготує Відділ С.У.К. ім. св. кн. Ольги

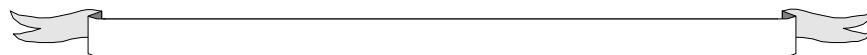
* * *

Dr. Volodymyr Mezentsev,
Visiting Professor of Slavic History and
Specialist in Ukrainian History, Archaeology
and Art at the University of Toronto,
will present a lecture with slides on

Sunday, September 23, 2007
after Mass in the Cathedral Auditorium on

**HETMAN IVAN MAZEPA AND
THE ANTIQUITIES OF BATURYN**

Lunch will be served by the
Kniahynia Olha Branch of the
Ukrainian Women's Association of Canada

БАТЬКІВСЬКА КОАЛІЦІЯ ЗА ВИКЛАДАННЯ В ОНТАРІЙСЬКИХ ШКОЛАХ ТЕМИ ПРО ГОЛОДОМОР

Створюється Коаліція Батьків за викладання в Онтарійських школах теми про Голодомор в Україні. Коаліція унапрямуватиме громадську акцію, а особливо тих зацікавлених батьків, які є розчаровані тим, що тема про Голодомор не є примусовою частиною освіти.

Зустріч із зацікавленими батьками відбудеться:

четвер, 20 вересня 2007 року

в Українському Культурному Центрі
83 Christie St., Toronto
о 6:00 год. вечора.

Координуючи свою працю з Конгресом Українців Канади, Ліґа Українок Канади і Ліґа Українців Канади організують «Коаліцію Батьків за викладання в Онтарійських школах теми про Голодомор». «Коаліція Батьків за викладання в Онтарійських школах теми про Голодомор» є необхідною третьою групою у лобюванні міністерства освіти, шкільних рад та політиків. Завдання коаліції буде особливо лобювати шкільні ради і радників. Друге завдання коаліції буде:

- 1) наголосити на недомаганнях у канадських школах щодо навчання дітей українського походження;
- 2) виробити власний плян;
- 3) виробити стратегію введення в дію пляну;
- 4) розбудувати широку громадську підтримку для цього проекту.

За словами Христини Бідяк, голови Головної Управи Ліґи Українок Канади: «...для батьків освіта дітей є одним із найголовніших пріоритетів. А тому, майбутнє закріплення теми Голодомору у школах залежатиме від батьків. Хто має більше право говорити за своїх дітей, ніж самі батьки? Батьки мають важелі та суттєвий вплив на школи через шкільних радників – т. зв. School Trustees».

За словами Олега Романишина, голови Крайової Управи Ліги Українців Канади: «Обидві наші організації вбачають великий потенціал у такій коаліції батьків і захочують громаду допомогти у її створенні».

За додатковою інформацією звертайтеся на телефон 416-516-8223 або на електронну пошту luc@lucorg.com

League of Ukrainian Canadian Women
League of Ukrainian Canadians
Ukrainian Canadian Congress – Toronto
invite all parents to attend the meeting of the

**PARENTS' COALITION FOR
HOLODOMOR EDUCATION**

Thursday, September 20, 2007

83 Christie St., Toronto

6:00 pm

More than ever before, the Ukrainian Community needs to create a Parents' Coalition for Holodomor Education!

Who better than parents can speak for their children's future?

Who better than parents can influence our schools to include Holodomor education as a compulsory unit?

Help the Ukrainian community make the Holodomor education initiative a success!

*Contact Anna Kasyanchuk or Orest Steciw at
416-516-8223*

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

Олег Махлай – мистецький керівник і диригент

Неділя, 28-го жовтня 2007 р.

2:00 год. по полудні

Ryerson Theatre

43 Gerrard Street East, Toronto

(Tickets available at Ukrainian Credit Union Branches. Call (905)467-8238 or e-mail to UBCToronto@bandura.org)

Українська Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка, яка зосереджується в Детройті, США, буде в Торонто з концертом. Концерт буде заключним виступом турне Капелі по Північній Америці, під гаслом “Бандура – душа України.”

Цього року теж відзначаємо 100 років з дня народження бл. п. Григорія Китастого, довголітнього диригента й музичного керівника Капелі Бандуристів та визначного композитора, вчителя й виконавця, який став прикладом і натхненням для нових поколінь бандуристів.

Протягом довгих століть бандура стала символом прагнення нашого народу до свободи та відзеркаленням душі кожного Українця. Українська Капеля Бандуристів знаходить своє коріння в золотoverхому Києві, де народилася 1918 року. Після жорстокого пережиття Сталінського терору та Другої Світової Війни переселилася до Північної Америки в 1949 році. Від того часу продовжує свою місію як носій української музики й культури, відвідуючи з концертами майже всі більші міста українського поселення в США, Канаді, Австралії й Європі, та тричі в 1991, 1994 і 2001 роках, поверталася в Україну.

Будемо щиро вдячні за Вашу підтримку нашого виступу. По дальші інформації просимо звертатися по тел. 416-346-4175, або відвідати сторінку www.bandura.org.

Андрій Скляренко, заступник Голови У.К.Б.

FELLOWSHIP OF STS. CYRIL & METHODIOS

We hope that everyone has had a wonderful summer. September is, for many, a month of beginnings: the start of the church calendar, the start of school, and the renewing of fellowship events.

This year, our dinner meeting will be held on **Thursday September 20th at 7 pm** at 406 Bathurst Street.

It has become a tradition to begin the new season by recognizing the students who are receiving bursaries and have them meet the members of the fellowship.

Over the years, through the efforts of many people, we have been able to expand our bursary program. Now, in its eighth year, we will be presenting bursaries to 19 students, who attend a number of parishes, but primarily St. Volodymyr Cathedral and the Sobor of St. Demetrius.

Archbishop Yuriy will be there to present the bursaries and wish our students success in their endeavours.

The evening is also an opportunity to socialize with each other.

We hope that you will be able to join us. Please confirm your attendance by September 15, so that we make adequate dinner preparations.

*Yours in Christ,
Oleg Holowaty*

Email: oleg@scmfellowship.com

Web: www.scmfellowship.com

*Олег Надоша, Володимир Гонський
для "Української Правди" (05.01.2007)*

**ГОЛОДОМОР – ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ 7 МІЛЬЙОНІВ ЖИТТІВ,
А Й 66 ТОНН ЗОЛОТА, 1439 ТОНН СРІБЛА,
ДІАМАНТИ, АНТИКВАРІАТ. ТОЩО.**

Офіційні "міроприємства"-заходи по вшануванню жертв голодоморів і репресій уже пройшли. Похвалимо цілком щиро Віктора Ющенка за волю до правди і рішучість щодо тих, хто, "може не зрозуміє." Так би частіше і раніше.

Саме цьогорічні такі заходи, здається, були найбільш переконливими і, можливо, навіть переломними в українській суспільній свідомості щодо досягнення масштабів, причин і наслідків того вселенського армагедону, який зійшов на нашу землю у 1932-33 рр.

Але: про що б люди не говорили, вони говорять про гроші, – гласить правило Мерфі.

Очевидно, хіба-що лиш страхіття голодомору здатні суперечити цій істині. Бо дійсно, ніхто ще не сказав нам і всьому світові: голодомор 1932-33 рр. був не тільки найбільшим в історії геноцидом, а й наймасштабнішим і найефективнішим грабунком людей. Такою-собі золото-заготівлею, золотою лихоманкою по-комуністичному. Де жертви самі дістають зі схованок і несуть завойовникам свої родові скарби. Лиш би відстрочити голодну смерть. А, може, й вижити.

Зізнаємося, що і авторам статті ця думка явилася не відразу. Просто один з них у телефонній розмові з матір'ю запитав, – а як вона і родина тоді врятувалися. З'ясувалося, – тільки завдяки 7 масивним золотим виробам рідкісної цінності і проби (999), які ще за царату подарував дід – дворянин Кириченко, капітан корабля далекосхідного флоту.

Здавши цю пам'ять про батька (і неабиякий капітал!)

у лавку торгзину, бабуся врятувала родину і багатьох мешканців села Монастирище Ічнянського району Чернігівської області. Решта села вимерло.

Запитання виникло автоматично: а скільки ж всього капіталу мітла комуно-імперського голодомору вимела з України? Переривши кілька бібліотек і набриднувши декільком професорам, ми можемо назвати деякі деталі.

Торгзіни (в деяких джерелах – торгсини, від словосполучення “торговля с иностранцами”) під час голодомору стали єдиною мережею державної торгівлі, де населення могло купити деякі найнеобхідніші продукти харчування. Але тільки за дорогоцінні метали або валюту.

Формально ця всесоюзна контора виникла влітку 1930 р. при Наркоматі зовнішньої торгівлі. Але в Україні магазини торгзину активно почали працювати з січня 1932 р., і на практиці – не з іноземцями, а з голодуючими селянами.

Постанову “Про утворення Всеукраїнської контори торгзину” Українська економічна нарада при РНК УСРР прийняла 29.06.1932 р. Експерти НК РСІ, зокрема, вказували, що “мобілізація внутрі країни ефективної валюти відіграє колосальну роль...”, що “побутове золото... необхідно зібрати за допомогою системи “торгзину” і направити на службу інтересам пролетарської держави.”

Чи випадкові ці дати і директиви?

Ми співставили по часу і змісту різні постанови та інші документи щодо організації-розширення мережі торгзину в Україні з постановами партії щодо організації геноциду голодом (про посилення хлібозаготівель, про “три колоски,” про недопущення будь-якої торгівлі продуктами в селах, про боротьбу з “саботажниками” і т.д.).

І вжахнулися: ці документи виходили та діяли абсолютно узгоджено і синхронно! За принципом: 1) партія забирає в українського селянина весь хліб; 2) торгзін забирає в нього все золото і гроші! Далі, аналіз власне

організації роботи партії і торгзіну додав ще пункт 3) але зробить все так, щоб хохли все-одно не вижили.

В обмін на обрядове золото селяни отримували товарні ордери (бони), з 1933-го р. – так звані заборні книжки, які вже потім отоварювали на продукти. Цей процес затягувався нерідко до двох місяців і отоварювати бони чи заборні книжки вже було нікому. Існувала навіть таємна інструкція: “не давати обіцянок покупцям на швидке одержання продуктів.”

Очевидці свідчать, що випадки смертей голодуючих прямо у кілометрових чергах за хлібом або й відразу після отоварення були масовими. Послухаємо їх.

Ніна Перепада:

Кожного ранку, будучи семирічним хлопчиком, Юрій Перепада спостерігав таку картину: по Хрещатику кілька разів на ранок їздили вози, запряжені кіньми; в них було по чоловіку, а двоє йшли пішки. Завдання їх полягало в тому, що вони ... повинні були очищати вулицю від трупів, або ще живих людей, що дуже близькі до цього стану. Двоє піднімали трупи і клали їх у віз, накриваючи рогожею. Діти й дорослі проходили по вулиці у своїх справах, просто оминаючи ще не підібрані трупи. Розповідали, що тіла звозили у 3-й корпус “Октябрської” лікарні, ... складали ярусами, а звідти у такому стані везли на Байкове кладовище, де кидали в ями і посипали хлоркою. Він пам’ятає, що у будинку на вулиці Пушкінській (№6 чи №8) був комерційний хлібний магазин, де хліб був за дуже високою ціною, проте черга коло нього тягнулась аж до і через вулицю Прорізну. Часто люди помирали, просто стоячи в черзі за хлібом. *(Український голокост 1932-33: Свідчення тих, хто вижив. – Том 2)*

Галина Назаренко:

Звечора займали чергу на хліб-кирпичик, який був, як тирса. Вистоювали цілу ніч, а вранці формували десят-

ки, по 10 людей пускали в магазин. В цій десятці один за одного тримались, щоб, не дай Боже, хтось не втулився зі сторони. Мені часто приходилось бути в таких чергах. Золоті каблучки мами і батька з весілля мама здала в "Торгсин," за що отримала кілька кілограмів борошна і варила нам галушки. (*Український голокост 1932-33: Свідчення тих, хто вижив: У трьох томах. / за ред. О. Ю. Мицика. – Том 2. – Київ: Вид. дім "Києво-могилянська академія," 2004*)

Андрій Опанасенко:

В Києві бачив я конаючих мешканців навколишніх сіл, коли можна так назвати тих знедолених істот, що втратили від голоду людську подобу. Вони вже нічого не просили, а сиділи або лежали опухлими колодами під стінами будинків на Верхньому і Нижньому Валю на Подолі. Померлих звозили до Бабиного яру і там ховали. Привозили й напівживих, що вже там помирали. (*Газета "Вечірній Київ," листопад 1998*)

Федір Довгодько:

Ми кололи лід на Дніпрі. Проїжджаючи набережною в бік Подолу, люди спостерігали страшну картину – на березі лежали десятки, сотні трупів. Багато людей падало прямо в нас на очі. Ніхто їх не забирав. (*Голод-геноцид 1933 року в Україні...: Міжнар. Наук.-теорет. Конференція.: Мат-ли. – Київ, Нью-Йорк, 2000*)

Лідія Кузнєцова:

Очень хорошо мне запомнились очереди за хлебом. Иногда они тянулись до нескольких километров. Ещё солнце не встало, а очереди уже стояли. Те, кто занимал очередь ни свет ни заря, мог ли получить эти маленькие кусочки хлеба только поздно вечером. В основном приезжал люд из сёл... Помню, как люди из села получали этот кусочек хлеба, садились в уголок и уми-

рали прямо там, на улице. (*Український голокост 1932-33: Свідчення тих, хто вижив. – Том 2*)

Часто біля магазинів торгзину на голодних селян чатували співробітники ГПУ, які заарештовували “золотовалютчиків,” позбавляючи купленого хліба. Або й взагалі, людей просто гнали “в шию” чи закривали – для більшої гарантії їх кінця.

Галина Афанасьєва:

Я добре пам’ятаю, як уже восени 1932 року Київ був наповнений голодними й опухлими селянами, які свої нехитрі пожитки намагалися обміняти на хліб чи інші харчі. Особливо великий наплив голодуючих селян виник навесні 1933 року. Опухлими людьми й живими скелетами були заповнені всі сквери та вулиці міста. Пам’ятаю, особливо багато таких живих трупів було на Подолі, на вулицях Верхній та Нижній Вал, де було багато широких лав, на яких юрмилися сотні цих нещасних. Там вони сиділи, лежали й помирали.

Кожного ранку вулицями міста їздили підводи, на яких разом із візником був спеціальний підбирач трупів. Разом із тими, хто вже віддав Богу душу, підбирали й живих, в яких ще теплилося життя. Мертвих і ще живих звозили до церкви на Хоревій вулиці і там складували нещасних. Навколо цієї церкви вирили широкий і глибокий рів, в який періодично скидали трупи, якими наповнювалася церква...

На вулиці Верхній Вал у ті роки був хлібний магазин, в якому продавали хліб за комерційною ціною... На руки продавали лише по 1 кг. Оскільки хліба для киян за картками було недосить, за комерційним хлібом утворювались величезні черги ще звечора. Міліція розганяла черги й обезсилених від голоду людей заганяла в церкву і там залишала. Там вони й конали...

В одну з таких міліцейських облав потрапила і моя мати Уляна Хоменчук, яку також міліція замкнула в цер-

кві. Через дві доби відкрили церкву для звільнення від чергової партії трупів і поповнення новими жертвами. Але мати ще була живою і врятувалася від цього сатанського конвеєру смерті.

У нашій родині опухлих не було, тому що ми жили на Трухановім Острові і вся сім'я заготовляла дрова, які човнами переправляли через Дніпро і продавали на базарах. Крім того, наша сім'я мала деякі золоті речі, які дісталися матері у спадок... Ці коштовності з охотою приймали торгаші в обмін на продукти... В "торгсинах" було вдосталь борошна, сала, меду, ковбас, консервів... В обмін на золоті прикраси ми отримували найдешевше кукурудзяне борошно, з якого мати випікала пиріжки й продавала їх на ринку, щоб прогудувати сім'ю. Так "крутилися" всі кияни, щоб не вмерти з голоду. (*Газета "Самостійна Україна," жовтень 1999*)

Та найбільше сприяв смертності селян, навіть "ощащливлених" торгзіном, так званий "припек" – офіційно дозволений прибуток скупщика торгзіну, тобто різниця між вагою золота, прийнятою від населення, та зданою у банк. Дуже часто приймали золото за однією масою і пробою, а платили і записували до реєстраційних актів зовсім інші.

"Припек" сягав кількох кілограмів, і за кожним грамом викраденого селянського золота було чиєсь життя. Крім "припеків," отримуючи великі зарплати та продпайки, працівники торгзіну все-одно займалися шахрайством, спекуляціями. Система торгзіну платила громадянам значно менше за їхнє золото, ніж воно купувало на світових біржах.

Погоджуємося з д. і. н. В. Марочком щодо ще одного аспекту цих злочинних дій: побутове золото, яке ще називали "золотобрухтом," було особливо небезпечною цінністю, тому що його обрядово-побутовий зміст торкався святого: сімейних реліквій, нагрудних хрестів, весільних заручин, хрещення, їх оберігали, передавали від

покоління до покоління, єднаючи роди в націю та примножуючи духовність.

На жовтень 1933 р. в Україні діяло 263 магазини торгзину, кожен з яких мав мережу приймальних пунктів, лавок, відділень з осередками. Найбільше таких магазинів було в Київській обл. – 58, найменше – в Донецькій обл. (11) та Молдавській АСРР (5). На цю мережу покладали конкретні завдання по вилученню у населення золота, валюти та інших коштовностей, які не виконувалися через надмірність.

Масштаби “золотої лихоманки” по-більшовицьки відповідали “графікам” геноциду: якщо в 1931 році через систему торгзину до казни надійшло 6 млн., у 1932 р. – близько 50 млн., то у 1933 р. – 107 млн. валютних карбованців. З них 75,2% становили дорогоцінні метали – золото, срібло, платина. Так званий “золотобрухт” становив 38%, монети царського карбування – 18% від загальної суми валютних надходжень.

Якщо в 1932 році торгзін УСРР “заготовив” 21 тонну золота (26,8 млн. крб.) та 18,5 тонн срібла (0,3 млн. крб.) від населення, то у 1933 р. – 44,9 тонн золота (58 млн. крб.) і 1420,5 тонну срібла (22,9 млн. крб.).

Особливо не вигідно було здавати срібло. Ціна на нього порівняно з дореволюційними роками впала втричі. За 1 г срібла селянам давали 1 крб. 25 коп., тоді як на Нью-Йоркській біржі – 1 крб. 80 коп. Від такої “дельти” прибутки партії були колосальні.

Скупку діамантів уряд дозволив восени 1933 р., коли надходження золота до магазинів торгзину значно впало (все здали, та й нікому вже було здавати). В Україні діяв лише один пункт – у Харкові. За один карат діаманту з дефектами торгзіновські “фахівці” пропонували 12 крб., а за чисті – 260 крб. Здогадуєтесь, чому і для чого зробили таку велику різницю? Тільки за чотири місяці діамантових операцій торгзін зібрав діамантів на 600 тис. крб.

В 1932-33 р. за кордон відправили також різного антикваріату (твори мистецтва, старовинні коштовності) на суму 5,8 млн. інвалютних крб.

Торгзін не була єдиною машиною по забору цінностей у конаючого населення. Навряд чи хтось підрахує колись масштаби забраного у людей добра на нелегальних стихійних ринках, де ціни на хліб були в десятки разів вищі, ніж навіть у торгзінах. Чи просто пограбованого золота, яке владні рекетири викатовували в беззахисних селян-одноосібників. Типовий такий випадок описав інвалід війни Олексій Різник у статті “Золото для диктатури пролетаріату” (“Україна молода,” 23.11.06, с. 11): “В 1931-32 рр. було розгорнуто широкомасштабну державну операцію щодо господарів... Їх групами возили до Вінниці в тюрму. Забрали і мого батька... Коли їх привезли в тюрму, кожному назвали суму викупу свободи в золотих рублях... Заходили міліціонери в камеру, хапали за волосся заручників, які стояли поруч, і стукали голову об голову, вигукуючи: «О, дзвенить золото!» Відібраних забирали на тортури, били, ламали пальці, затискуючи дверима... доки людина не назве суму золота, що влаштувала катів... Брат сказав, що залишилось 35 (золотих – авт.) рублів. Міліціонери з радістю забрали ці гроші і відпустили батька.”

Втомилися від цифр? Тоді на завершення дамо слово ще одному свідкові:

Довгожителька Микал із с. Пухівка на Броварщині:

Була весна 1933 року. Мені йшов вісімнадцятий рік, навчалася у Київському педтехнікумі. Набір до технікуму був 99 чоловік, а закінчило тільки 33. А де ж 66? Померли, а хто пішов світ за очі. Ось іде урок математики, а Сахно Володя після нічної зміни на заводі “Укркабель” спить вічним сном на столі. Винесли ми його і поховали на Лук’янівському кладовищі. І так ішов день за днем. Харчувались у студентській їдальні на вулиці Дикій, там

готували якийсь суп – одна горошина в тарілці, а решта вода... Давали нам по 150 грамів хліба на день. Одержуєш ту картонку з талонами і молиш Бога, аби ніхто її не вкрав або не загубити. Підеш у магазин, візьмеш свою пайку, вкусиш і нема, наче й не їла.

Один епізод залишився на все життя у моїй пам'яті. Був урок воєнізації... – тактичні заняття... за містом, біля Лук'янівського кладовища. Сили не було, а командир заставляє бігати, і нас троє не побігло, а відійшли вбік... Був з нами хлопець з дитячого будинку – Костя. Ми його чекаємо, а він не йде. Підійшли до нього і вжахнулись... Він сидів біля ями, у якій було повно мертвих тілець дітей. Вони всі лежали в безладі: того рука, того нога, того весь тулуб показував, що їх звалили з підводи. Таких було сім могил... Це робилося вночі – привезуть, скинуть – і поїхали далі по людські душі.

Нас покликав воєнрук. А ми тремтіли й плакали, а особливо той хлопець з дитбудинку. Він сказав: "І мене жде така доля..." (33-й: голод: Народна Кн. – Меморіал. / Упор. Л. Коваленко, В. Маняк. Київ, 1991 р.)

Якщо співвіднести число жертв українського голодомору із сріблом-злотом, викачаним імперським комунізмом з України в той час, вийде десь 5 інвалютних карбованців. Або 12 кг борошна. Така була ціна життя, вірніше, страшної смерті одного українця.

Якщо поділити ці майже 66 тонн золотих виробів і 1439 тонн срібних на нас суцільних, вийде близько півтора грама золота і 31 грам срібла... До чого це? Та так, кожен подумає про своє.

Чи є ще місця для могил на цвинтарі розстріляних ілюзій?

Автори висловлюють подяку за допомогу при підготовці цієї статті доктору історичних наук В. Марочку, киевознавцю С. Вакулишину, кандидату біологічних наук Н. Суходольській, керівнику Київського "Меморіалу" ім. В. Стуса Р. Круцику та іншим небайдужим людям.

ПОЖЕРТВИ НА КАТЕДРУ

Лемеза Соня (в пам'ять мами Василини і батька Василя)	100
Довжалко Людмила (на каплицю у пам'ять чоловіка Миколи)	100
Адамець Віра (в пам'ять чоловіка Володимира).....	50
Богуславський Андрій і Серафима (в пам'ять батьків і родичів).....	200
Вітрончак Ніна (в пам'ять батька Володимира Тимошенко).....	50
Phillips Helen.....	66
Кравець Петро і Галина (в пам'ять батьків і сина)	100
Красиловець Василь і Анастасія	100
Бойчук Анна (на каплицю в пам'ять Д. Гетьманчук)	50
Вітрончак Ніна (на каплицю).....	50
Мончук Петро і Наталя	60
Родак Валентина (в пам'ять Д. Гетьманчук)	50
Сотник Ніна (в пам'ять чоловіка Миколи та батьків).....	50
Гайдук Ева з синами (в пам'ять чоловіка Іллінчука Теодора)	50
Добр. Бублик Катерина (в пам'ять чоловіка о. Петра)	200
Корженівський Володимир і Валентина (на каплицю).....	50
Сенцьо о. Богдан і добр. Катерина (на каплицю).....	1,000

УСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБИ
ТА БОЖЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ

П Р И Г А Д К А

Чи Ви вже заплатили членські вкладки?
Якщо ні, то зробіть це при першій нагоді,
не чекайте на пригадки.
За що будемо Вам
щиро вдячні.

Управа

Eastern Diocese

**His Eminence YURIJ
Archbishop of Toronto
Bishop of the Eastern Diocese**
905-206-9372
905-206-9373 (fax)
orthodox@idirect.com

Parish Priest

**Rt. Rev. Mitred Archpriest
Bohdan Sencio • Dean**
905-238-0132

Organizations

**St. Volodymyr
Brotherhood**
Leonid Lishchyna
416-622-0482

**Ukrainian Women's
Association of Canada
Kniahynia Olha Branch**
Eugenia Mielniczuk
416-503-1986

**Fellowship of
Sts. Cyril and Methodios**
Oleg Holowaty
416-214-0374

**"Golden Age"
Women's Fellowship of
Sts. Joachim and Anna**
Lydia Oleshnia
416-483-2596

Ukrainian School
Tatiana Sunak
416-565-5125

Parents' Committee
Nick Mishchenko
905-629-9787
Walter Zajac
416-621-9437

Tytar
Fedir Strohyj
416-207-1979

Cultural Centre

905-847-6477

Oksana Rewa
416-424-4430

Expressions in Art
Olya Janschula
416-622-4494

**St. Volodymyr
Cemetery**
905-827-1647

*Просимо негайно
повідомити Отця,
коли хтось із наших
парафіян або прихожан
перебуває у лікарні або
потребує необхідної
пастирської опіки.*

*Please inform the
Priest immediately
in the event that any
of our church members
find themselves in the
hospital or in need of
spiritual guidance.*

Available online: www.stvolodymyr.ca

Розклад Богослужень

10-го вересня, понеділок	6:00 вечора	Вечірня
11-го вересня, вівторок УСІКНОВЕННЯ ГОЛОВИ ІОАНА ХРЕСТИТЕЛЯ	9:30 ранку	Літургія • <i>Строгий піст</i> •
14-го вересня, п'ятниця ЦЕРКОВНИЙ НОВИЙ РІК		
15-го вересня, субота	5:00 вечора	Вечірня
16-го вересня, неділя 16-ТА НЕДІЛЯ ПО П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ	10:00 ранку	Літургія
20-го вересня, четвер	6:00 вечора	Вечірня
21-го вересня, п'ятниця РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ	9:30 ранку	Літургія
22-го вересня, субота	5:00 вечора	Вечірня
23-го вересня, неділя 17-ТА НЕДІЛЯ ПО П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ	10:00 ранку	Літургія
26-го вересня, середа	6:00 вечора	Вечірня
27-го вересня, четвер ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА	9:30 ранку	Літургія
29-го вересня, субота	5:00 вечора	Вечірня
30-го вересня, неділя 18-ТА НЕДІЛЯ ПО П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ	10:00 ранку	Літургія
6-го жовтня, субота	5:00 вечора	Вечірня
7-го жовтня, неділя 19-ТА НЕДІЛЯ ПО П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ	10:00 ранку	Літургія